

Deum uti fecum misericordiam, cum in hac vita illos non punit, & severum esse, cum illos animadvertit: quippe et contra severum est, cum minime eos plectit, ideo enim parit, ut severus in altera vita corripit, & misericors est, cum in hoc percutit mundo, ne in altero gravioribus poenis eos torquetur. Quamobrem S. Augustinus ait: *Est quaedam misericordia juvenis, & iustitia patris.*

Extra Deum nihil majus invenitur mundi hujus creatione. Pulcherrimum hoc manuum ejus opus, tot in se continet mirabilia, ut fuerit studium, & admiratio celeberrimorum, que extiterit unquam, ingeniorum. Verum S. Augustinus postquam illud attentius inspicit, hanc proponit questionem, utram videlicet minus sit divina omnipotentia prodigium unum tantum homini peccatum dimittere, quam ingentem hanc molem ex nihilo educere, & his verbis concludit: *propterea hoc majus esse dicimus, quam caelum, & terra. Proculdubio, hoc amplius est, quam caelum terraque, & quiddidque ibi continetur, creare, & S. Thomas fidelis ejusdem interpres rationem addit. Mundi creatio intra nature opera sese continet; sed peccati venia parit justificationem peccatoris, que opus est gratie; ideoque cum gratia naturam superet, peccati dimissio opus est universorum creatione admirabilis.*

Pro certo tenet Albertus Magnus nihil in divina misericordia confidendum, que peccatori prebet audaciam semper in peccatis suis permanendi, vel potius criminofam hanc presumptionem qua peccator putat, quo magis peccaverit, eo facilius peccati veniam se consecuturum, peccatum esse contra Spiritum Sanctum; quod omnino irremissibile est, quia Scriptura S. explicite ait, neque in hoc, neque in altero mundo dimitti: *Confessio de Dei misericordia, quod quando peccaverit, ipsam recipit, est peccatum in Spiritum Sanctum.*

Quari etiam posset, utram Deus, cum misericors sit, cedere possit jure suo ulciscendi peccatum, quo laesus fuit; nemini enim inferi injuriam, & a nemine cogitur hanc satisfactionem exigere, cum supra se nullum habet superiorem, cui facti rationem sit redditurus. Quis enim ambit, omnem hominem, vel etiam Principem, qui fuit affectus contumelia, posse dimittere simpliciter injuriam, qua laesus fuit, qui ullam exigit poenam; vel ex alio debito omne remittere, uti facile dicitur princeps ille, de quo loquitur Evangelium. At de Deo non eadem ratio, ac de hominibus censendum est. Verum est; si Deus solum esset misericors, posset injuriam simpliciter relaxare sibi per peccatum illatum, quin ullam illius ultionem persequeretur; sed quod misit etiam iustus est, eam punire tenetur. Verum est; parcens nemini esset injurius; sed sibi missi injuriam inferret, quia laderet iustitiam suam, aeternaque legem infringeret, que poscit, ut ad creaturam rerum ordinem, & universorum decorem tuendum peccati poena lauantur, peccatum est ordinis inversio; ultio vero peccati est ejusdem ordinis reparatio.

Cum dicimus confidendum, sperandumque esse in misericordia Dei in ipso etiam statu peccati, hoc dicimus, ut inde emergamus; non ut ibi permaneamus. Affirmo autem sine hac spe peccatorem nunquam iri converteri; etenim ut ex peccati statu egrediar, ut que cum Deo redeat in gratiam, opus est, ut illi parcat Deus. At nunquam parcat Deus nisi veniam petiero; neque petam, nisi me hanc confecturam speravero. Ideo Tridentina Synodus *sess. 2. cap. 14.* in egressa illa de Penitentia Sacramento explicatione, quam adfert, tamquam necessariam dispositionem, & essentialiam actum penitentis memorat spem divine misericordiam: *Cum spe venia, actum, qui semper vel tacite, vel explicite interesse debet, & sine quo nulla est penitentia.*

Novissimorum temporum haeretici affirmarunt integram, si adsit, confidendum solum sufficere ad peccatoris justificationem; & hanc illam esse virtutem, quae a S. Paulo fides appellatur, & ex qua iustum vivere dicit: *Iustus autem ex fide vivit;* ad Rom. 1. Error jure proferri potest. Fides peccatorem justificans esse debet aliquid amplius ea, quam confidendum nuncupamus. idem enim Apostolus asserit, se licet omnem fidem, omnemque spem, que unquam fingi potest, habuerit, sed illi charitas deluerit, que postrema est ad justificationem dispositio, sin minus eadem iustitia, nunquam justificandum; *Esti habuero omnem fidem, est habuero omnem spem, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* 1. ad Corinth. 13. Verum si error est credere, solum confidendum justificare, veritas est dicere, hanc eandem confidendum necessariam esse justificationi dispositionem. Et ratio constat, quia confi-

dentia semper peccatorem ad penitentiam determinat. Nisi speraret se in Deo clementiam, ac dulcedinem inventurum, illa, qua in peccatis perfruitur, dulcedo inde emergendi cogitationem extruderet.

Deum tentare est in peccato permanere, quin nullus exeratur nisi ad emergendum, sub hoc pretextu, quod illius misericordia major est nostra nequitia, quod non ideo creavit nos, ut in interitum daret. Illum tentare est, expectare, ne penitentiam quidem, victricem gratiam, que nos repente convertat, ut olim Saulum. Illum tentare est, improbum esse velle, quia ille bonus est, atque hoc patio eundem in scelus nostrorum partem vocare. Illam adhuc tentare est, Salvatoris gratiam fide nobis offerentem dimittere, in aliud tempus intendam, perinde ac gratiam istam, ubi voluerimus, obtinere possemus.

Secundum quorundam Theologorum sententiam quaedam adest enormium peccatorum mensura, post qua Deus ita peccatorem derelinquit, ut non electas tantum, & efficaces illi auferat gratias, verum etiam communia subsidia, ita ut reliquo vite spatio tantum incorrigibilis sit. Quantumvis dura sententia hanc videatur, auctores illius Sacrae Scripturae verbo sancti contendunt: *Super tribus sceleribus Damasci non convertam eum.* Amos 1. Dicitur tamen error esse contra fidem credere, hominem, donec viator est, corrigi non posse. Deus misericordiam suam neque ad certum peccatorum numerum, neque ad certum tempus coarctavit; quandoquidem in Ezechiele pollicetur: *Impietas vestra non me detulit, ut in quacuquam die convertere facerem ab impietate vestra.* Quamobrem Ecclesia jure anathema ejaculata est contra Novati sententiam asserentis, hominem, ubi semel peccavit, in gratiam reverti non posse.

PARAGRAPHUS VI.

Delesti ex Afericis, nupurisque Concionatoribus loci hujus Argumenta.

Vulgo hae percrebuit sententia Concionatoribus non nisi casu de divina misericordia loquentium, ne inde peccatores occasioem arripiant in sceleribus suis permanendi, ac penitentiam suam differendi. Sciunt quidem omnes nihil iniquius esse, quam Deo displicere velle, quia bonus est; verum constat etiam nullum esse peccatorem nequirem, illo, qui peccat sperans se veniam obtenturum; & divine misericordiae cogitatione abuti tanquam ratione quodam, propter quam in sceleribus permanendum sit, hoc profecto est omnem fidem ad hanc eandem misericordiam reditum intercludere. Quid autem, Domine, omnium peccatorum tuorum suavissima silentio erit praeterea? Nihil dicendum de misericordia hac, qua juxta Prophetae verba *Psalm. 118.* plena est terra? *Misericordia Domini plena est terra.* Misericordia hae in his omnibus, qua fecisti, quae facis, elucet; immo operum tuorum est praestantissimum: *Miserationes ejus super omnia opera ejus;* *Psalm. 144.* & hae una erit, quam laudibus minime liceat extollere? Hae nos prevenit, nos comitatur; hae septi fumus; huius debemus quiddam fumus; ab hac expectamus, quiddam speramus, neque illam omnibus hominibus agnoscendam praebimus, & de illa ne verbum quidem facere audebimus! Haud illa sane; non possum scire quin quid hac de re sentiam, expromam. Compescere nequeo admirationem, quam in me infinita hae bonitas ciet. De misericordia loquar apud eos, qui vel in obtinuerunt illam, vel eam aspi petunt, vel jam serio petere cogitant. *Pater de la Colombiere sermo 66.*

Admiramini, si vobis lubet, optimi hujus Domini zelum, amoreque; statim ac illum sedentes ab ejus amicitia recedimus, Ille hoc exultans malo, quod nostra tamen accidit culpa, nos his clamoribus infecta, significat. Conscientia hae, que turbatur, repente in fexcentos questus, & propra erumpit; conscientia hae non est vox Daemonis, quandoquidem bonum suadet; vox nostra non est, quia nobis invisit, & contra nos loquitur, reliquum ergo est hanc Dei vocem esse. Quid autem vox hac secreta non dicit! Si Dei interestet vos rueri, si vos amittens dimidiat, ut ita dicam, Regni sui amitteret, nunquid vel dicitur, ut ita dicam, Regni sui amitteret, vel sollicitus vobis extremum, in quo estis, periculum ostenderet, vel facilius in cor vestrum irrumperet, vel constantius amicitiam vestram perquireret? Nonne ob oculos vestros statim quiddam vos movere potest, mortis incertitudinem, alterius vite poenas, sua beneficia, praemia, iustitiam, amorem, misericordiam? Nonne

Deum tentare, qui sub divina misericordia peccatum permanet in peccato.

De peccatorum mensura postquam aliqui nullam sententiam esse putant.

Deus peccatoris remissionem, & ingenti animi virtute non cessat.

Quantum casu de divina misericordia loquentium tamen non est.

Quanta sit peccatoris ingratitudo, atque duplicitas Dei fatigato patientiam.

In hoc elucet Dei misericordia, quae quod nos iugavit, cum proci ab illo irrogamus.

Dei misericordia praesto est nobis parata.

ne quovis tempore, quovis in loco vos persequitur, ubique adest, ubique suos questus instaurat, ubique suum vocem attollit? Nonne est illis omnibus, que vobis occurrunt, seu bona, seu mala, occasione arripit, ut vos ad gratiam secum refaciendum impellat? ... O Deus, adoneo interest tu, inutilium hunc facuum recuperare? Numquid sine me esse non potes? Licet me pravus me traderes voluisti, ac in improbum sensum abire me patereris, nunquid inde minus estis beatus? Pro anima, qua perit, nonne decem mille creare posses, quae sanctificatae, & quas nunquam dissolvendis vinculis tua addideris servasti? Hic ardeat, quo me persequeris, proculdubio infinita misericordiae tuae est effectus. *Idem.*

Si cum Deus non convertere vult, pro sua adlaboret utilitate, haud mirares sane illum tanta uti bonitate; admirabile tamen est, quod cum zelo ejus non alius sit finis nisi nos a morte, ac inferis erudiendi, tor acitur cautionibus, tanta diligentia, & cura. Cum Pater filium videt se aequi submergentem, vel periculum subuentem, non flammis absumatur, non cogitat, utrum manus pede, capillis, vestibulique apprehendat, ut periculo eripiat, & non parum se facile arbitrat, si etiam cum aliquo detrimento vitam illius ab interitu vindicaverit. At Deus rationem habet nonne infidelitatis etiam in simili occasione. Nostram feruntur indolem, stultia, affectus, pravofque habitus nostros, ut nos ex ea parte aggrediar, qua minimum nobis est dolorem allaturus. *Idem.*

Cum diligentius consideras insatigabilem, amantissimumque Dei zelum oculos in peccatorem conjicio qui illius objectum est; facor equidem, fideles, tantum mihi suporis incedere, ut me agra recipiam. David nostram cogitant infirmitatem, etiamque secum divina obijciens majestati clamabat: *Heu! Domine, quid est homo, quod memor es ejus?* *Pf. 8.* Sed ecce alterum majoris admirationis argumentum; recordatur hominis Deus, cum homo Dei profusus obitus est, immo cetera videtur oblivioni tradere, ut ingratum hujus dumtaxat remittatur. Amantissimus hic Pastor nonaginta novem reliquit oves in deserto, eam, que deerat, quaesiturus, malens totum gregem periculo obijcere, ne miseram hanc derelinquit. Deus nos quantumvis peccatores diligit, hoc est quamvis illum odoremus, & quod admirabilis adhuc est, quamvis ille infinito odio peccata nostra persequatur. Utique, auditores, Deus suapte natura, & necessario peccatum odit, & nihil oculis nostris tam horrendum videtur, quam suis animi sceleribus inquinata. Censere igitur, quanta sit vis dilectionis illius, quandoquidem tantum superat otium. *Idem.*

Cur tandem Dei hujus misericordis, ac jam pridem nos praesolantis patientiam fatigamus, & detrectamus amicitiam, quam nobis offert, & ad quam recipiendam nos urget? Cur non metumus, ne infinita hae delatetur Majestas? Nec quid illa sit, nec quid nos attendimus? Terror non incedit nobis videntibus universorum Dominus centies lacum, tamen pulsantem ad oculos nostrum, nostramque amicitiam quaerentem? Illum pulsantem; illum jam pridem expectantem adhuc praesolari somnos, quin illi aperire, vel respondere dignemur? Quid istis magis admiror? Tuamne o Domine patientiam, an nostram pertinaciam? amorem tuum, an cordis nostri duritiam? Quanam erit ingratae hujus animae, audefacile confusio, si oculos unquam aperuerit? Audebitne illa coram te prodire, postquam te tanta effecerit contumelia? Sed licet nos ita perfricta fronte ostendemus, ut coram illo prodire non dubitarem, velle illi nos toties, ac tam indigne repulso nos redeuntis excipere? Velle, profecto, o fideles, non fatigatur peccatorem recipiens cum post distulsum evagationem, indignissimumque contemptum tandem vult ad officium redire. Dicam amplius; idem amor qui efficit, ut Deus ingentem peccatorem sequatur, efficit quoque, ut redeuntem praecedat. *Idem.*

Deus cum peccatore longe aliter agit, quam peccator cum Deo. Peccator illum diutius ostio pulsantem neglexit, illum gemitus emittentem, & ad cordis ostium clamantem non audit. Aequum esse profecto, Deum harum remissis repulsatur, ac vicillim negligere peccatorem sese in suspensum, lacrymaeque effundentem. Verum ejus misericordiam non sinit, ut hac eadem ratione nobiscum operetur; statim ac memum facere solus, illico veniam recipio. Immo neque confitorem hanc Deus semper expectat, ubi consilium cepi, ac desiderium fovi cum illo in gratiam redeundi, statim admittit sine ulla in futurum tempus cautionem, quamvis centies promissis non feterim, datamque fidem in singulos ferme dies fragerim. Videtur Deus

desiderio nobiscum in gratiam redeundi quodammodo exaccari. Mavult sese nostrae obijcere infidelitati, quam toties expertus est, quam gratiam suam momento differere, quo cautionibus vacet recipiendis. S. Augustinus, tellatur, quod *paratus sit videtur peccatori veniam dare, quousi ipse peccator accipere.* *Idem.*

Nihil me movet magis quam effusa hae optimi Paetoris laetitia, cum ove, que perierat, inventa gaudio exultans revertitur, atque laetitiam suam tempore non valens amicos omnes, accolaque vocat, eoque ut secum gratulabandi cogaudat, obtestatur: *Congratulamini mihi,* inquit illis *Lac. 15.* *quia invenit ovem, que perierat.* Nonne dicereis, auditores, Deum nostrum insignem aliquam retulisse victoriam, & potentissimum aliquod regnum adeptum? Una tantum anima redit ad officium? & vult, Angeli omnes fidei congratulari, atque in caelo insigni exultare laetitia; & quod incredibile, & hyperbolica exaggeratione plenum videtur, magis illi placere videtur peccatricis animae penitentiam, quam perseverantiam nonaginta novem iustorum penitentia nulla indigentium. *Idem.*

Deus ita peccata nostra dimitit, ut injuriarum maximum, quibus a nobis affectus fuit, ipsam etiam memoriam amittat. Haud ita, fideles, Deus non agit, ut homines; neque dimittam dumtaxat veniam concedit. Cum prodici fumus, cum eriditeler lasti, quacumque pax fiat, quodomocumque redeamus in gratiam, quamvis extrinsecus optime facta videatur amicitia, quamvis bona fide parere optemus, & ad id nobismetipsis vim inferamus; atamen vix, & ne vix quidem pristina coalescit necessitudo, & familiaritas; & licet invitit, superest tamen in anima nefcio que amaritudo, qua subinde excitatur, cum accepta injuria reminiscimur. At misericors Dominus infirmitati huic obnoxius non est. Velle, peccatores omnes, quos suorum poenitet criminum, videre possent quomodo in corde illius nulle sunt amaritudinis, irarumque reliquiae; & qua cum sinceritate illis parit. Neque hoc satis putat; non enim solum scelus nostrorum obliviscitur, non solum omne reddit bonorum operum meritum, quod per gratiam iacturam amiseramus; sed & hae merita, & hanc gratiam insigni cum incremento restituit; nosque in meliorem statum adducit quam quo excideramus. *Idem.*

Non equidem miror, quod triginta annorum spatio Magdalena minime temperavit, quominus lacrymarum imbribus sua peccata dilueret; quamvis nullus dubio locus eidem esse posset, eorum se veniam absolutissimam fuisse consecutam. Non miror, quod S. Petrus ad mortem usque tristitia confectus fuerit, eo quod Domino suo infidelis existerit; licet certe esset facinus hoc sibi fuisse remissum. Meminisse postquam illata adeo misericordiam Domino injuria, quia gravissimo in nosmetipsis odio flagremus? Cogitare, ne possimus illum a nobis contumelia per suam indignitatem temere affectum, cum e contra fexcente nobis essent illius amandi cause; tamdiu nos beneficus ipseus, patientia, amore, misericordia abusus fuisse, quin dolor, & penitentia spiritum nobis intercludat? *Idem.*

Hinc autem plurima fit doloris accessio, quod crudeliter adeo laesi Deum, adeo facile mihi parentem, bonum reddentem pro malo, & pro quovis malorum genere quodvis bonorum genus retribuentem. Fierine potest, ut eorum obliviscatur ingratitude, quarum ipse statim oblitus est; ut ipse mihi parcam ob eam perfidiam, cuius mihi veniam obtulit, concessit, at que ut illum reciperem urgere non desistit? Denique ut aliquod solatium inveniam, postquam toties, ac tamdiu illum contempserim, qui non minus ne hodie amari, quam olim antequam a me laderetur? Proh Deus! Bonitas tua quodam in sensu mihi aulterior visa est, quam tua iustitia! Etenim quodam mihi crudelis esse potest supplicium, quam dolor, quo ob laesi infirmitas misericordiam tuam conficior? Infinita hae bonitas tua efficit, ut me ipsum detester, & exerer, qui nihil pretermisit ut iram tuam excitarem, atque tuam fatigare patientiam? Numquid aequum erat, ut tanta te indignitate laeserem, te inquam, qui non ideo severus mecum agis, te, qui de praeteritis sceleribus meis ne quereis quidem. *Idem.*

Quam durus es peccator, quicumque es, quem tantum Deum tuum adducit? Verum quam infans es, si iterum gentia peccata committis? Non ferenda inhumanitas movet. est ex hominis imbecillitate vires, animaque ad illam exagrandum fumere, eumque percutere, quia vires propulsare non potest. At quid de illis dicendum, qui laedunt Deum, quia non punire non vult, qua

Quasi quod laesit Deus, eo quod deus tantum receperit tantam.

Deus peccata dimittit; quin accepte ingratiam sentiam alium tuat.

Cogitatio laesi Dei adeo boni, atque clementis, peccatoris nostrorum nobis gravissimum dolorem debet immittere.

Grati animi sentus propter misericordiam qua nobiscum agis est Deus.

Duritia cordis quod dicitur misericordiam cogitatio non movet.

quia ab illo nos amari, nostramque interitum timeri scimus? Jure quidem in tantam misericordiam plurimum speramus; sed vos illis, qui ad eam confugere discurrunt, quia hoc ipsos patienter praestolatur; ut illis, qui gratiam expectare desierunt, quia Deus eorum votis audiens est, qui sunt nequam, quia Deus bonus est; qui facile peccant, quia ille facile parit; qui eidem displicere volunt, quia agre in illos animadvertit. Quomodo misericordia eos salvos faciat, quibus causa est in seelere peccandi, quibus damnationis occasio est? Misericordia quidem salvos nos facere debet; verum est; at per peccatum, an per poenitentiam et nos salvos factura? Eos salvos facit, qui eadem bene uti cupiunt; nam salvos faciet, qui eadem abutuntur, qui per abusum eadem sibi in exitiale virus immutant? Debet illa quidem peccatorem a desperatione deterere; verum certum est, nullum peccatorem esse magis desperationem, eo quem illa ad poenitentiam impellit. Perfice, Domine, si tibi lubet, in nobis infinita visum misericordiam. Ne permittas illum nobis vel sanatum fieri, vel inutilem; ne patiaris nos in hoc fallaci fonte interire. . . . Ne credatis a Deo scelus probari, quia diu patitur peccatorem; quamvis hoc esset Sapientia Dei, si aeterna illis intentans supplicia, a quibus injuria fuerit effectus, iidem impunitatem, & seclerum omnium, quae committere possent, oblivionem polliceretur? *Idem.*

O insignem misericordiam, atque bonitatem! Non sufficit Jesu Christo hominibus potestatem conferre homines judicandi, & absolvendi, sed patitur, se a Petro negari, ut se illi prebeat indulgentiorum Deus flagitii nobis movere potius quam irriteretur; peccatorem sequitur, postquam fugiat; illis parit non illum confusione suffundat; cumque illum ad frugem revoverit, efficit ut peccatum auctori utile fiat, quin peccatum puniat. Diceret illum nobis deerrantibus iacturam, redeuntibus vero quantum aliquem facere. Poenitentia majora confert beneficia, quam antiquum laboretur, unde fit, quemadmodum Sanctus Gregorius animadvertit, quod poenitentes ut plurimum ferventiores illis sunt, qui nunquam peccaverunt. *P. de la Colombarie in Christiani Consolationibus.*

Divina justitia in peccatores animadvertere potest, statim ac lapsi sunt; illos potest perdere, ubi primum peccatum: etenim quid illa his debet, quos hi non merentur? Sed innoxia sunt divina patientia thesauri, ut loquitur Sanctus Paulus, & habet Deus infinitam longanimitatem; quemadmodum eam vocat Apostolus. Loquent peccatores, patitur; longius recedant, in devia, & via evagantur, praestolatur, donec redeant, & fatigantur, ut ita dicam, viam salubrem atque periculosa: *O Domine, ibam longius, & recedebam a te, & non fugiebat, Sanctus Augustinus exclamat. O Domine, o misericors Deus! quod magis recedebam a te; omnes gressus mei novi erant lapsus, & seclera; at tamen ne verbum quidem proferebam; cupiditates me semper magis inflammabant, & patioris. Heu! patientia, quae mirabilis est, atque incomprehensibilis! Tanto vero admirabilior est, quia nulla est creatura, quae peccatoris interitum non effugiat, & quia peccator reliquos omnes Dei perfectione offendit. Donec homo Deo fidelis fiat, ac legi parit, creata quaeletur pro hominis hujus incoluntiam deprecata sunt, eaque subiecta existerunt, S. Augustinus inquit; sed ex quo contra Deum rebellavit, statim in illum insurrexerunt, & rebellionis poenas populerunt. *Joly in propositione pro tertia post Pentecosten Dominica.**

Deus per patientiam non cessat solum voci creaturam omnium peccatorum respicit poenitentium, sed videtur etiam eam cohibere ultionem, quam reliqua sine perfectione deprecant. Nullam quidem inter divina attributa oppositionem statimus; veram dicimus cum Theologis de gratia, videri, unam tantum misericordiam nostram petorare causam, ac pro nobis aliis Dei perfectionibus adversari. Sanctitas ejus a nobis recedit peccatoribus; justitia debitas poenitentiae poenas; immensitas postulat, ut omnibus in locis, atque aeternitas, ut omni tempore puniamur: potentia, atque sapientia nos puniendi rationes, modoque suppeditant; sola misericordia clamat: paulisper adhuc expectetur, ego peccatorem hunc tangam; ego pravam hanc arborem excolam; ego te curas impendam, ut aliquando bonum aliquem fructum producat. Ecce, auditor lectissimi, quidquid aliquid nobis in hac vita spem signere potest; nobis res est cum Deo in fine bono, in fine patienti, Ubique estemus, si statim ac primum peccatum peccavimus; ille nos justitia sua rig-

goribus tradidisset? Quot nunc in inferno favissimis torquentur supplicis, atque in aeternum torquebuntur; quare? quia unicum mortale peccatum peccaverunt? *Idem.*

Quam bonus es Deus! sed ego quam nequam, & inexcusabilis, si dicitur tua sutor misericordia? Dicitur Deus, eo quod me ad poenitentiam praestolatus, me nunquam poenitente; eo quod tandiu me tot flagitiis abdidisti sustines, me in illis cum eadem spe impunitatis versari? Quid ego ipse alteri mihi similia facerem, si postquam plures eadem perpeccissem, postquam illi sepe significasset, nisi tandem aliquando ille mecum in gratiam redierit, me fatigatum illi, omnia mala illaturo; hic tamen semper me lederet, & veteribus recentibus injuriis accumularet? Nonne desisteret? Nonne me poenitente dicitur patiente? Cum autem ego ita affectus sim erga similes mei erga hominem, cui iusta sortale non desit de me querendi causa, quid cogitare debeo de te, o Deus, quem toties per pravam meam voluntatem afflci contumelia? de te, qui cum posses tot ante hanc diem annos me praecipitem in flammam veraginem dare, mihi adhuc poenitentiam spatum reliquis? Nonne metuendum mihi est, ut in furore tuo non cogitem quidem peccatorem; atque patientia tua mihi in interitum cedat, mihi que plures aggerat poenas, quam longe plurimis, propter plures, insignioresque gratias, quibus me tua cumulaverit misericordia? Heu illa sapientes sunt, iustaque considerationes, quae sunt nobis faciendae. *Idem.*

Patentia Dei consolari vos debet; sed haec eadem patientia timorem vobis det inferre, excitare debet, ut bene vivatis; at terrorem vobis debet incutere, si male vivendo persevereris. . . . Peccatorem vestrorum clamor ad solum Dei ascendit; saepe ille dicit, descendam, & videbo; verum non semper hoc dicit; & statim ac descendit, ignis fortasse sulphurisque imber ingruens vos in voluptatibus, solatiis, ludis, libidinibusque vestris deprehendit. Heu qui! quin divina haec patientia in rem vestram utamini, peccatis vestris novas additis circumstantiis, quibus graviora sunt; aucteria fornicationibus, rapinis avaritia, & temerariis iudicis detractiones, mendacis perjuria, & sacrilegia blasphe-
Deus ex no-
stram conver-
siorem legat
quasi illi uti-
lis esset.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quam illi, qui de divina misericordia se sperandum est.

Quis satis exprimere possit, quos blandis, officio-
sique modis, qua sollicitudine, cura, suavitare bonus hic Pastor ingratus, & indehinc invitet, urgeat, sollicitet, & requirat animam, ut ad officium redire compellat? Simul ac illa peccavit, atque ab illo recessit, persequitur eam, nihilque intentatum relinquit; ut illam recipiat: statim quidem excitat in illa conscientia turbas, ac stimulos, qui indescenderunt tibi; & quovis tempore ob oculos ejus peccatum, & iniquitatem ipsius representant. Peccator infelix vellet quidem aures suas obstruere crebra huius voci, quae amaritudinem inspergit omnibus voluptatibus illis; sed invito illo semper clamat, ac illi a semetipso fugiendum est, ut ejus probra possit effugere. Hec illi horribilem detegit foveatam fallacis huius voluptatis, hujus iniustitiae, ac ultionis, quae inani fulgore oculos ejus perstrinxerunt. Haec omnibus peccatis ejus larvam auferit, quam cupiditas illis appinxerat, ne agnoscerentur; haec peccatorem eundem terroribus replet mortem, iudicium, ac infernum intentans.

Ut ad se peccatores revocet, amabilis hic Pastor modo illecebras, & lenitatem, modo arummarum, anulo-
rumque, quibus eos percudit, adhibet austeritatem: modo prosperum consilium ejus tribuit eventum; modo evertit illa obices, & impedimenta suscitans; sextantique amaritudines gaudis, delictique ejus immiscet; ut videns voluptatibus suis se facere satis non posse, consilium inerat ad Deum plene redeundi, atque inviabiliter fide eidem servandi. Quorsum, Domine, quorsum tot amoris tenduntur argumenta? Quem fructum percipies ubi ingratus, & indehinc hanc animam fueris adeptus? Numquid minus felix, beatusque esses, si illum in corruptione, & errore, inquam se ultro praecipitem dedit, relinqueres? Optulne est, ut adeo ignave proditus, ac desertus tantam curam, tantumque laborem suscipias, ut illum in viam salubrem, quam flocci facit, reducas? Hoc mirum in modum Deo benitentiam commendat, quo non contentus tot modis urgendi peccatorem, ut redeat, videtur illius indolem, ac studia scrutari, & opportuna accipere momenta, quibus videt fore ut ille vocatus gratie afflatus sequatur. *Idem.*

Hoc scis, Deum non semel te vocasse, invitasse, compulsasse, ut revertereris. Quoties pulsasse ad ostium cordis tui, quin illum audire dignareris? Quoties recentem moras nectere voluisti, antequam animam adju-
ceres, ut vocem illius sequereris? Quoties desuisti promissionibus tuis, quibus te illi imperitiam adhaerum juraisti? Quot annos in perenni iterarum lapsum, simulatoremque conversionum vice traduxisti? Quoties oppugandum fuit cor istud rebelle ad illius duriciem contentendam, ac illud legibus subsidiendum? Attamen adeo pertinax resistit illam de mente non deiecit; amor ejus repulsis non cessit, neque tot infidelitatis, atque ingratitudebus non deiecit; non desistit te persequi, ac reliqui gregis curam oblitus videtur, ut in id unum mentem, animamque transferret, ut te in septa reduceret. Quannam tibi habenda essent gratiae erga adeo officiosum, constantemque misericordiam? Nonne tibi juges agenda essent gratiae? Vide quantum debeas Deo, quod te amore tanto quiescit, atque sollicitaverit, ut in eum te revocaret statum, in quo es, postquam longius ab illo aberasti.

Deus nunquam dimidiata veniam impertit, quod plerique homines passim facere consueverunt ubi proditi sunt, vel insigni aliqua contumelia affecti. Licet in gratiam redeant, aliquam tamen vulgo servant amaritudinem, aliquem in imo corde dolorem, neque ultra illos, a quibus lapsi fuerunt, pari, ut antea, necessitudine persequuntur. Deo e contra satis non est integram peccatori veniam elargiri, eique omnia virtutum merita, quae gratiam amantissimis amiserat, reddere, sed in digniorem statum adducit praevillo, ex quo per seclera exierant. *Idem.*

Solut seclerum nostrorum intuitus facile nos in eam mentem potest inducere, ut nosmet ipsos miseris existimemus, & a Deo rejiciendo, contemendoque; ac inuili nos labore ad eundem redire adituos. Quorum si huius indignitatis nostrae cognitione illa quoque divina bonitatis accesserit; si cogitaverimus non mortem, sed conversionem, saltemque peccatoris ab illo conquiri; si meminerimus Mundi Salvatorem non solum non repellere redeuntes ad se, sed illos errantes conquirere, sua charitate praevertere, illos urgere, atque compellere, ut in regnum suum revertantur; optimum hunc Pastorem nullis laboribus parcere, ut deerrantem inveniat ovem, eamque numeris suis impostam in passum reducat: nihil nos pro-

pro-

Deus misericordie excelsae pro nobis revocavit.

Videtur Deus peccatorem nostrorum oblitus, ubi illa nobis dimittit.

Cogitatio excelsae misericordie debet, ut ad illum convertamur.

Deus ob nostram conversionem legat quasi illi utilis esset.

prohibet, quo minus omnia ab illo speremus, & credamus illum nostram quoque spem esse victurum. De Sancta Maria sicut primo tractatus Asce-

Divina misericordia est tenso.

Dei cor adeo latum, & amplum est, ut innumera peccatorum multitudo ibi locum inveniat. Eos sine suo gestat, paratus ad misericordiam exercendam, si miseris ultra esse voluerit. Apollonius opabat, ut Ephesi divini cordis dimensionem intelligeret, cum illis scriberet: Ut possitis comprehendere, qua sit latitudo, & longitudo, & subtilitas, & profundum. Ad Ephes. 3. Verum quomodo cum comprehendere potest, quod est incomprehensibile! Infinita sunt Dei misericordiae, & inexhausti sunt bonitatis, & clementiae ejus thesauri. Ipse unum perfecte magnitudinem, amplitudinemque sui cordis intelligit. P. Duvcau pro 21. post Pentecosten Dominica.

Differens inter Dei misericordiam aliisque quae attribuitur.

De patientia Dei aliter confendat est, ac de alijs attributis, quae in eodem nobis detegit fides. Numquam extrinsecus agit, quia omnes illius divinae perfectiones sunt omnium operationum ejus participes; si aliquod misericordiae opus exercet, in illius partem accedant justitia, potentia, & providentia. At aliud de patientia videtur sentiendum, cum enim aliqua ex perfectionibus Dei quodammodo reliquis moveat, & ad agendum compellat: patientia aliarum actionem inhibere videtur: retinet justos iure ejusdem sensus; cohibet fulmina, quae jamjam in nos erant ejacutur; denique justitiam, atque potentiam ejus compescit, prohibetque ne Deus intolerantiam de ini- quitatibus nostris, ut per hanc tolerantiā ad illas expiandas, & ad faciendam cum eodem gratiam invitet. Diffinitas peccata hominum propter penitentiam. Sapient. cap. 11. O summam Dei patientiam! Quam officiosa, amabilis, & incomprehensibilis est, quandoquidem cum tot in singulis dies contumelias a miseris, abjectique creaturis afficitur, cumque facile possit penas repescere, illas patitur tamen, impunes abire permittit, earumque differ supplicia, ut peccatoribus prebeat locum sese colligendi, & ad ipsam per veram penitentiam redeundi. Patienter agit propter vos nolens aliquos perdere, sed omnes ad penitentiam reverti. 2. Petr. 3. Fuit tractatus de sermone Ecclesiasticis pro tertia post Pentecosten Dominica.

Quid de divina sententia debeant misericordia illi qui eandem effectus experiri sunt.

In Exodo legitur, Moysen post traductum mare rubrum, Israelitaeque feliciter per medios fluctus, quibus Aegyptii submersi sunt, deductos, ex ultio- ri maris litore citatorem incipientem oram Aegyptii repletam cadaveribus, quae mare proiecerat, imperasse ut populus universus in caelum oculos, manusque attolleret, & canticum gratiarum actionis, laudum- que caneret Deo, a quo adeo insigni potentiae suae miraculo ex toto imminentibus periculis fuerant erepti. Cantemus Domino, & gloria eius magnificata est. Exod. 15. Hos sensus fovere debet peccator, quem tandem expectavit. Deus, ubi cogitat se tot annos in Dei mansuetudine suae oblivione traduxisse, Dei aditum misericordiam feliciter pro illorum fluctus inefficis, cum interim alii plurimi minus a huc nocentes ibidem naufragium passi fuerint, Deum sibi pereperisse, tempus tot alius praecipiti morte, ac terribili divinae justitiae effusa negatum, elargiendo. Quos grati animi sensus fovere non debet pro tanto beneficio huic divinae patientiae? Quam mirum est, quod adeo celsa, potens, supernaque majestas tandiu adeo graves ubi contumelias inferri ab abjectissimo terre verniculo sit passa!

Demon modo interum conscientiam modo desuper rationem de divina misericordia nobis immitit.

En quid nobis agat Demon: donec penitentiam differimus, omne illius studium in hoc versatur, ut nostram foveat confidentiam. Deus bonus est, dicit; semper plenus misericordia, & indulgentia erga peccatores, semper aequae & patientis, ut illos expectet, & praeso, ut recipiat. Ubi vero sentit, nos reditum cogitare, & contra nihil reliquum facit, ut persuadeat, nos longius procelesse, nec aliquid ultra penitentiae spatium superesse. Hinc turbae, scrupuli, metus, inquietae dubitationes plurimorum penitentiam, cum serio ad conversionem appellunt animum; quibus spiritus erroris, qui facilem semper promittit reditum recedentibus a Deo, involuntum offendit ebicem, rursus ad eandem redire cogitantibus. Ex hoc Demonis stratagemate fructum percipiamus opposito proflus consilio; si ad conversionem intrinsicam non agi intelligimus, exitum confidentiam nostram, futurum ut Deus conversionem nostram perficiat. Sin autem penitentiam differere fert animus, diffidamus de confidentia, tanquam obice nostra conversionis. P. Anselmianensis sicut 1. de sermone Con-

S. Bernardus animadvertit. Daemonem ad peccatores excandum tenebris aequae, ac lumine uti. Illi- lum excandit tenebris, cum in mundi hujus vivendi genere detinens, omnibus abditum cupiditibus, in caecibus omnibus dissipatum, omnibus deditum voluptatibus, peccati, divinatque justitiae autem illi pro- spectum. Etenim in hifce funestis tenebris peccator nihil omnino videt; vel nihil videt, quale est, excu- sans omnia, omnia levia putans, conclamationem verba in ludibrium vertens, hancque putans terribilia- menta, minas, quibus ob fragilitatis delicta illi militan- tur infernum: tutus in ora abyssi, ac contentum. La- mine vero Daemon illum excandit, cum gratia detegen- te ea, quae ipse tanta calabat industria, ut illum in de- sperationem adducat, eidem persuadere conatur malum nimium crevisse, ac omni jam medicina carere, eique damnationis sententiam tanquam irrevocabilem obji- cit. Injuria, ac irrationabilis cogitatio peccatori qui bona fide, ac sine mora fludet converti, Justitiam times, heu! necis hic misericordiam ipsa iustitia esse potentior. Si tibi faverit misericordia, ne te deterat justitia. Peccatorum te numeras terret; num- quid illis finibus circumscripta est misericordia? Nonne immensus est hoc attributum, de quo loquitur Propheta Psal. 118. cum eadem terra omnes plenas esse testatur; Misericordia Domini plena est terra? Nonne in profunda hac abyssi penitentes omne crimi- num suorum pondus abjecerunt? Veteris nullo- tum locum superesse? Peccatorum tuorum tibi suppo- nem injicit magnitudo? peccata enormia sunt, & praeter humanam cogitationem gravissima. . . . Terribi- lis quidem hic status est, non discessit, & raro inde peccator emergit. Verum cum iude serio velis emerge- re, nonne magna in Deo misericordia est, S. Augu- stinus inquit, ut magna dimittat peccata? Si com- munit tantum in eo invenitur misericordia, crede- re possis non esse pro levibus, communibusque pec- catis veniam esse sperandam, sed quoniam David in- fuetam poposce misericordiam; quoniam ipse quoque in Deo admirabilem agnovit misericordiam, quis pro- hibet, ne cum illo dicas: Misere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam? Psal. 50. Misere mei Domine, non quidem secundum communem misericor- diam tuam; neque enim communia tui scelera mea; sed secundum misericordiam magis; magna quippe existunt mea crimina: Misere mei misericordias tuas, quae salvas facis sperantes in te. Psal. 16. Ne sufficiat tibi Domine communem in me exercere misericordiam; iis, quae commisi, sceleribus mirabili misericordia opus est, quae mihi veniam impertiens miraculum operetur. Haec autem ipsa adeo insignis misericordia non plaris- sima Deo, praeter aliam, quam passim exercet, licet illa infrequentius utatur; & certissimo argumento est, ipsam ejusdem exercenda cupiditate teneri, cum ne- quissimo peccatori haec conversionis immittit deside- ria. Idem.

Non cessandum est quomodo de misericordia Dei sermo habeatur, eo quod nonnulli eade- dem abutuntur.

Non desit tentatio quaedam minus quidem com- munit, sed plerumque periculosa. Demon quidem cessat representare nobis Deum tanquam irconciliabilem inimicum, nihilominus tunc obicit difficultates ad illum delinendum, referendandum cum illo gra- tiam superandas, ut periculum addit, ne peccator animos depondat, atque in desperationem labatur. Tunc aperit ille conscientiam secentis impeditam in- volucris, quae sunt evolanda, statum animae omni- bus voluptatum flagitijs abditae, tu nullam anime plurimis, iisque iniquissimis negotiis dilentis, horro- rem enormium quorundam scelorum, quorum nulla nisi in seipso occurrunt exempla: quae omnia peccato- ri exhibent chaos quoddam aequae & ad videndum hor- ribile, & difficile ad expediendum. Novit fatanas op- portune hac rerum perturbatione uti ad prohibendam illorum conversionem, qui reditum meditantur, & ad eos in desperationem conjiciendos. Tunc opus est confi- dentia, ne divina misericordia spes abjiciatur. Idem.

Quis, quomodo fieri possit, ut confidentia in Deo, quae virtus est, pravum ingenere valeat effectum. Respondeo, in more hoc esse positum, ut optima quae- que in deteriorem usum vertantur. Misericordia est attributum Dei; & hujus misericordiae abusus pios- que damnat peccatores. Ad haec ne putes, confidentiam, quam fovet peccator differens penitentiam, eam esse virtutem confidentie in Deo, quae a Salvatore in Evangelio commendatur. Primum enim quilibet vir- tus est ad bonum dispositio; ad haec eorum confidentia, qui in sceleribus suis permanere cupiunt, dispo- sitio est ad malum. Secundo, vera in Deum confidentia Dei exilimationi inlicitur; haec vero proficitur ex.

Tentatio de- operationis de- divina mis- cordia.

Abusus divi- nae misero- cordiae.

Dei misero- cordia ab om- ni spe quae- sus abutuntur.

Rationes quae ex tunc nos debent ad divinas era- nos misero- cordiae celebra- re.

ex ejusdem contemptu. Tertio, vera confidentia do- num est Spiritus Sancti; haec autem ipse est pecca- tor contra Spiritum Sanctum, & presumptio potius, quam confidentia appellanda. Verum quid? Nonne laudabile est credere, nonne bonum est sperare futu- rum ut Deus nobiscum suam exerceat misericordiam, ab eodem veniam petentibus? Utique bonum est; sed S. Augustinus animadvertit, peccatorem nequaquam propter confidentiam suam conversionem differre. Haec enim peccatoris confidentia non efficit solum, ut se veniam consecuturum putet, cum ad misericordiam confugerit; verum etiam in hanc spem inducit futu- rum ut non desit sibi tempus petende venie, ut se convertendi gratiam obtineat, tantquam fortitudinem habeat, ut eidem possit respondere; quae quidem ma- nifesta praesumptio est; quia spes est omni carens fundamento. . . . Ingrata, & crudelis confi- dentia, quae divina abutitur bonitate, ut Deo asserat in- iuriam! O sacrilega confidentia, quae ad peccandum divina abutitur misericordia! O funesta confidentia, quae peccatorem in peccatis retinens, efficit, ut in impenitentia moriatur! . . . Ajo confidentiam in eo, qui non convertitur sperans se misericordiam consecuturum, certissime ad impenitentiam adducere; quippe efficiendo, ut misericordia deserat peccatorem in abutis ejusdem poenam, in illum terribiles justitiae penas detrahit; & Sancti Patres vulgo dicunt futi- biles mortes ut plurimum sceleris hujus esse suppli- cium. Idem.

Fateor equidem, Auditores, hoc de divina miseri- cordia argumentum, raro, & perquam caute pertra- ctandum esse, ne peccatores inde occasionem arripiant in sceleribus suis callum ducendi, & hac freti spe con- versionem suam in tempus differendi, Cor enim hu- manum, pudet eheu! eo corruptionis evasit, ut supra- num hoc ens ledere non veretur, ubi videt illum in motis dimittendis facilitatem. Verum aliunde quam esse nefas non audere de hac suavissima Dei meli- perfectione verba facere? Nulla creatura est, Regius inquit Propheta; licet sensu carens, quae singulis mo- mentis eundem non celebret. Homo vero unus mira- bilia ejus reticet, homo qui ratione praeditus, ideo ex nihilo eductus videtur, ut ejusdem perfuatur ef- fectibus? Ex iis, qui in hac spectatissima corona me dicentem audiunt, vel unius est, qui ad infinitam hanc misericordiam nondum confugerit, qui illam non ex- perierit, qui non obtinuerit? Quo intrinsicus afficie- mini gaudio me de illa differrentem audientes; vel po- tius quam ardorem, quam sollicitudinem vobis hujus- modi sermo inspirabit ad eandem quam celeritine con- fugiendi? P. Simeoniam Chamillara sermone manuscripto hujus argumenti.

Quam percipit ex peccatoris conversione supremum hoc ens utilitatem? quid interet sua, in illum in viam salutis revocare? Jam notis. Deus non efficit Deus, si ex creatura aliqua possit magnitudinis ejus accedere. Itaque seu omnes homines salvi fiant, seu damnetur, aequae magnus est, aequae gloriosus, aequae felix. Nonne aternitatem omnem impendit suppositis amoris va- cans, & cognitioni? Nihil ejus deest felicitati, & si hoc inicit consilium, ut ex nihilo visibilem hunc mun- dum, homines, Angelloque educeret, id minime praes- titit, ut ulla felicitate vis fieret accessio. Heu! quid habemus, quod ab illius liberali manu non recepimus, & quod ideo non sit infinitae misericor- diae illius argumentum, quandoquidem nihil nobis debet? Verum quid dico, Dominum nullam inde uti- litatem percipere? immo et contra gloria illius nonne plurimum patitur detrimentum? Crederes enim, San- ctus Thomas ait, ipsum homine indigere, atque il- lum bonorum, ac beatitudinis viae iacturam facere, prout magis magisque peccator se illi praebet ingrati- am, & invidiam? Nonne sufficit debemus ea solli- citudine, qua nos deerrantes inquirunt perinde ac ope- ra nostra indignet? Deus via mea! S. Augustinus exclamat, qui peccatorum est fugientem te, & obitum sui non es oblitus. O Deus cordis mei; tu me sum- mae charitatis persecutus es, eum maxime a te rece- debam, ac recordatus es mei, cum te penitus dederam oblivioni. Cogitatio haec sanctis animabus amo- ris, confidentis, gratitudinis adeo teneros sensus inspirat, ut sit eorum cum Deo colloqui argumen- tum; sed homines vulgo haec nequaquam moventur. Idem.

Procul dubio, Deus meus, nisi infelicissimo eo tempore, quo me cupiditas excandebat, mihi manum tuam tetendisses, jam pridem in abyso iniquitatum obrutus essem. Utinam gratia sunt, quas tibi re- pendere debem? ullumne vita momentum est, quo ti- bi immortales agere gratias non debeam? De corde

meo ex meo corde judico? Si turpi aliquo fastidio terreni Principis gratia excidissent, & Princeps ipse inauditio amoris excessu, quin jure suo in me animad- verteret, omnem immo collocaret iniustitiam, ut me ad officium revocaret, & ipse prior meam perquire- ret amicitiam, diurna luce indignum me exultarem, si vel modicum laborer in profectum scelus, postquam constantem, aeternamque illi fidem pollicitus essem: verum cum de te agitur, levis sum, & inconstans, quin facti mei vel pudeat, vel taceat. Quid autem? fieri poterit, o Deus, ut tua erga me misericordia causa fit mihi in peccatis perseverandi, & mihi fiat damnationis occasio? Haud ita; pernice in me opus infinitae hujus misericordiae, si amas me eo usque, ut me deerrantem persequaris, effice, ut tibi adherescam, teque constantem diligam. Idem.

Deus infinita sua aeterna misericordia omnes, quae fingi possunt, induit figuras, ubi facillimum efficere possunt reditum animae deerrantis. Plena fuit Biblia exemplis nobis veritatem hanc meridiana luce clarius ostendentibus; & nonne hoc nobis voluit innuere Sal- vator amabilis hae nominum, vel potius qualitatium copia, quam sibi erga nos vindicet? Si enim illi ha- bemus fidem, ipse nobis esse amantissimus Pater, Ma- ter tenera, solers Medicus, vigilans Pastor, sedulus magister, dux fidelis; quae munera, & officia Deo, licet Deus sit, ad unquam non adimplet, nisi in tot variis figuris se se ipsa transformaret; videlicet, nisi, ubi de peccatoris agit conversione, interioris visus omnes tentaret amoris plenissimas, quibus unum homines sui characteribus praediti; ubi ad frugem revocare conatur amicum, filium, discipulum, quem aegre, & gravate in interitum abeuntem viderent. Verum quorum mea evaderet oratio, si hanc tentantem probare vellem congerie exemplorum, quorum sola enumeratio tedium vobis afferret? Ut hoc vobis pro- bare, sufficit videre, quae charitate prodigus filius ex- ceptur a Patre. Idem.

Peccatorum nostrorum multitudinem, & enormitas num- quam efficere debent, ut de divina misericordia de- speremus; quamvis profunda sunt vulnura, quae nobis peccatum infixit, nequaquam incurabilia sunt Medi- co, qui potest omnia Convertere nostra, quae in se- met difficilis adeo videtur, diffidit illi non est, qui eum laedit. Satis est, cum velle, ut fiat. Quo- modo videatur lux ex nihilo esse educenda; vel Je- rusalem post everisionem iterum aedificanda? Attamen satis est Domino dicere; Fuit Lux: Genes. 1. Jerusalem aedificabitur. Isai. 44. & fuit lux, aequae Jerusalem aedi- ficabitur. Unicum sufficere potest momentum ad gra- tiam cum illo faciendum; verum si demeritis est per- teneantiam praesumptionem momentum hoc expecta- re, multo magis est, sincere illud elabi sibi per de- sperationem, quae nonnisi Deo potest esse contume- liosissima. Licet totam diem ad undecimam usque ho- ram in sceleribus transigissemus, & jamjam animam estemus afflatur; sciamus, futurum ut, si vere in hoc Deo misericordiae speraverimus, Deus, cujus bo- nitatis potentiam exaequat, & qui nulla indiget tem- porum successione, ut majora opera sua perficiat, seu in gratia, seu in ordine nature, nos uno mo- mento convertat. Eum, qui venit ad me, inquit ille in Evangelio, Joan. 6. non efficiam foras. No- bis ut olim Luc. 23. fortunatissimo latroni dicit: Amen dico tibi: hodie mecum eris in Paradiso; ete- nim quadriduam suscitare potest mortuum, suam- que persecutorem in vas electionis convertere. Ab- bas de Monmorel, Estimilia in Evangelium Septuagesima.

Peccatores, quos criminum gravitas ad hanc us- que deterruit diem ne ad Dominum revertentur. Sentite de Domino in bonitate. Sapient. 1. Quanta- que sit vestra nequitia, multo major est illius miseri- cordia, nequitia enim vestra fuis, ejus vero miseri- cordia nullis finibus continetur. Si impius, ait ille Ezech. 18. egredere penitentiam ab omnibus peccatis suis, quae operatus est; & custodieris omnia precepta mea, & feceris iudicium, & justitiam, vita vivet, & non morietur. Ubi haec vox audir, S. Augustinus in- quit, eique fides habetur, impij quodammodo so- latium inveniunt; omnes desperationis sensus abji- ciunt, & egredi incipiunt ex abyfo profundi, in qua alte erant demersi. Verum est, Deum odisse pec- catum, quod opus est demonis; sed peccatorem, quod opus suum est, diligit, & statim ac finere sceleris nostra detestatur, nihil amplius reperit in nobis sua indignum benevolentia. Quid cunctatur igitur nosmet inter ejus brachia conjicere? Assumit, inquit Apostolus ad Hebr. cum fiducia ad thronum gra- tie, ut misericordiam consequamur, & gratiam invenia- mus.

Dei miseri- cordia qua- rumque uti- tur via ut nos recipiat ad officium.

Quantum no- bis solatium afferat divina misericordia propter peccatorum multo- rum multitudinem.

Quantum no- bis solatium afferat divina misericordia cogitatio.

92
 Dominus rebus in omnibus fas nos prevenit misericordia; nos vero in nulla obsequimus illi: catenas infringit, quibus sceleris alligabamur, nos vero recentibus nequitiis; accedit ille ad nos, nos ab eodem recedimus. Ille tangit, nos cor nostrum obdurnamus: imperat ille, ut fergamus, nos autem magis magisque in vitiorem abyssum demergimus. Ille per os Prophetarum suorum conqueritur; Vocari, & non respondit, locutus sum, & non audistis, pulsavi, & non aperuistis. Vocavi, & renuistis, extendi manum meam, & non saist, qui respiceret. Hic. 51. Apoc. 3. Prov. 1. Vereamur, Sanctus Gregorius inquit, ne postquam toties ejus misericordiam irritaverimus, illam in favorem vertamus; nobis enim persuasum esse debet, illum aliquando eo nobis severiorum futurum, quo nunc se nobis prebet leniore, clementioreque. Ne obstruamus aures cordis nostri voci, qua intrinsecus nos alloquitur: Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra. Psalmo 94. Idem Homilia in Evangelium Dominica quinta post Pentecosten.

Non ideo nos amat Deus, quia illi utiles sumus, & ex amore nostro aliquid fructum percipiat. Quis adeo insanam forevere post sententiam, omnibusque rationis luminibus adeo oppositam? In hoc immo Dei bonitas immensa resurgit: nos diligit, quin egeat nobis, quam veritatem preclare exprimit Regius Propheta, cum ait Psal. 15. Dicit Dominus, Deus meus es tu, quoniam locorum meorum non eges. Quam asserere possimus utilitatem illi, qui in seipso infinitum perfectissimum thesaurum continet, qui fons est omnis felicitatis, & ex quo fluit quicquid boni in creatis rebus potest inveniri? Cum amat Deus, utilitas omnis est, qui enatur, nulla edit amanti. Ad Deum per indulgentiam accedimus; ille nos bonis cumulatur per misericordiam. Lament. Homilia 73.

Animadvertite, dum cupiditatis estu perturbamur, dum animi agrotio in ipso adhuc ortu subsistit, videri Deum cogitans claudere, ac dissimulare non per ignorantiam, ut homines, qui passim ignorant, quousque sceleris progrediatur enormitas; non ut illi per imbecillitatem, quia peccata neque punire possunt, neque cohibere; sed ut peccatorum expectet, eique tribuat tempus infantie, errorique sui cognoscendi: Misericordia enim, quia peccator. Sapiens inquit c. 11. Diffimulas peccata hominum propter penitentiam. Suffinet, ut ita dicam, omnes conatus sanctitatis, quae maximam habet peccato compositionem; justitiam, qua illum jugiter ad ultionem famendam sollicitat; zeli infiniti, quem habet pro gloria sua, & qui urget illum, ut eos perdat, a quibus illa per summam indignitatem eripitur. Bonitas ejus, & misericordia, iterum dicam, sola ceteris Dei attributis resistit, donec hi tenebrarum, & caliginis abeunt dies; sed ubi derubuit aestus, & aliquot momentis rumor, ac tumulus cessant, tunc Deus maxime rebelle cor ad officium revocare conatur: fas auget gratias, illos invitat, urget, sollicitat, minas, ac illecebras miscet; nihilque intentionem praeremittit, ut illum ad se redire compellat. Sermo manuscriptus P. Stephani Chamillard de Samaritana.

Ultro jam pronus eram in malum, sed quot vitiosus habitus pravis studiis adieci? Attamen si in Dei misericordia, tanquam in certo praesidio confiderem, nonne temeraria esset confidentia, & me conditionis meae immemorare ostenderem? Unum hoc faciendum mihi supersit esse in terrore, quo correptus sum, ut humiliter ad te Domine oculos, & manus attolam. Sin in pravam abii viam, tu me inde recipis; si in ipsa interitus ora posuissum, tu me salvas. Quo magis de corde, vigilantia, praerata penitentia, praesenti, futurisque statu meo diffidam, eo magis tuos in me oculos convertam, neque gratia tua, divinaeque protectione dignum praebam. Haec cogitationes semper vobis esse praesentes, o Christiani, debent. Peccato contra peccatum utamur, & Dei ira contra iram ipsius; videlicet nunquam praeritorum criminum, divinarumque ultionum excubiati ad illa expandi, ac deinceps tota sedulitate evitanda; & divinarum metus ultionum efficiat, ut nihil praeremittamus eadem evitaturi. P. Girard in Advantu sermone de Ise Christiana.

Frustra credimus nos a Deo salvos faciendos esse, & nullo bonitatis ejus esse terminos: frustra vota concipimus felicitat ad promissum nobis finem, & propter quem creati sumus, perveniendi. nisi hanc fidem, & hoc desiderium vitae sanctitatis regat; fides vana est,

Si sine Domini misericordiam contemimus, ut liquando solentur eisdem eventum expectant.

Deus non ex metu diligit misericordiam, quia egeat nobis.

Dei bonitas, & misericordia, pro contra aliam, iudicem protegit, ad attributa.

Quamvis vera, & facta confidentia in misericordia Dei.

De in Dei misericordia, faciemus, quantum in nobis est, laborare debemus.

& nihilominus tutes, atque tranquillos; post vitam in flagitiis transactam nihil dubitantes de venia, sanctam mortem, beatam sperantes aeternitatem, eadem & majori etiam certitudine ac si illam fuissent promeriti. Idem.

Si peccatori metum injicit, ita ille argumentabitur: Impius sum, peccator sum, actum est de me. Ita illum S. Augustinus loquentem inducit; Quare ergo non mihi licet quicquid lubet, quandoquidem a Deo nihil est, quod valeam sperare? Horrribilis illatio! Verum nonne huc illum rapit desperatio? Nonne toto caelo utilius est, quandoquidem portat patet (ita enim loquitur Augustinus) ad illum deerrantes advocare fratres, illum pertrahere, illos etiam invitos, vi sancta, compellere? Porta indulgentiae propitio, compellere intrare. De venia, ut peccatorum remissione loquimur, non ut illos in sceleribus suis committimus, quandoquidem non aliam illis proponimus spem, nisi per penitentiam, qua peccatum destruitur. Non sperent in te Domine, qui ignorant te, & qui nesciunt beneficia tua. Ego vero in infinitarum misericordiarum tuarum cognitione nutritus, & alius, clamare non desinam, ac in te uno semper solatium, praesidiumque meum constitui. Non erit hac spes iners, ac sterilis, sed practica, & operatrix. Idem.

Cum tam reconciliabilem tobis habeamus Deum, eum tamen ad iracundiam provocamus, nec ubi illum provocavimus ad penitentiam aliquando confugimus. Erat certe ille ne tum quidem irascitur non odio nostri, aut alienatus a nobis hoc facit, sed hoc faltem pacto ad se attrahat, quos non vult perire. Alioquin si etiam injuriis lacellit jugiter beneficia praestaret, amplius profecto contemneretur. Ne igitur istud eveniat adverterat ad tempus, ut te secum habeat in aeternum. Confidamus ergo in ipsius misericordia, & sollicitissime penitentia opera monstremus, praesquam ille illucet dies, qui nobis minime jam istud prodesse permittit. Nunc enim fere totum in nobis positum est: nunc vero solus profecto iudex habebit in te sententia potestatem. Proceperimus igitur factorem ejus in Confessione. Pl. 94. Remissus, secum etiam lugamus. Si enim poterimus aucte certum illum horam, definitamque sententiam rogare judicem ut nobis peccata dimittat, jam nec introitu opus erit ad iudicium Dei: ac ex diverso, nisi illi faciamus, publice ac toto mundo testis non audiet, nec spes ulla venia restabit. S. Chrysostomus, 14. in S. Matthaeum.

Eadem misericordia Dei in ipsum armator. Cum illius nobis adverterat providentia, ad misericordiam ejus confugimus. Cum ejus justitia ensem distinxit, nosmet inter bonitatis ejus brachia coniecimus. Cum sanctitas ejus recedit a nobis, amorem illius imploramus. Sed cum hac bonitas, misericordia, amor voluit ulcisci, acta sunt omnia; quia iuxta nostram intelligendi rationem sub nostro perimus asylo; ea, quae ceterarum perfectionum Dei cohibet indignationem, in nostrum armator interitum. Ex morali Dictionario, de derelictione Dei.

Non desunt peccatores, qui criminum suorum, quibus se obnoxios norunt, numerum, ac magnitudinem cogitantes in desperationem labuntur. Deum tanquam irreconciliabilem respiciunt hostem, & idem ferme dicunt, quod desperator omnium antesignanus; Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear. Fateor equidem, eum, qui serio suo cogit peccata, non sine quadam rationis specie in somitem labi posse desperationem, vel faltem de divina misericordia diffidere; verum affirmo, cogitationem incarnationis filii Dei, quod est spes nostra mysterium, debere hos animi tumultus sedare, nobisque hunc sensum immittere, quem olim S. Augustinus manual. cap. 13. & post hunc S. Bernardus protulere: Desperare urique potestem propter omnia peccata mea: nisi Verum tuum, Deus meus, caro feret, & habitaret in nobis. Transacta vitae meae imago animum terret, & peccata, quae commisit, intuitus desperationis sensus fovere possent, nisi scirem pro me Dei filium hominem factum. Qui de sua salute desperat, putat nequitiam suam majorem esse Dei bonitate, & si satis potestatis habet, ut veniam obineat, illum non satis misericordiam habiturum, ut velit misereri. Biron in Advantu sermone 7.

Cogitare quanta sit Salvatoris misericordia, quandoquidem semper est praesidio misericordiam cuiuslibet peccatori veniam largiendo. Quis ergo criminum suorum veniam non speret, postquam illi ille recipit, ac addita iurjurandi fide roboravit, ut per ea duo, pro qua Deus mentiri non potest, consilii sui, ut loquitur S. Paulus in Epistola ad Hebraeos c. 6. firmitatem, atque immutabilitatem declarat. Hac spes ab Apollolo dici-

tur Fortissimum solatium, quia mirum in modum solatur peccatorem, illi veniam pollicentis, si eam contrito, humiliatoque corde petiderit. P. Lucean, sermone in secundam Advantu Dominica.

Diceres Dei patientiam peccatoribus novas conferre vires, ut contra illum rebellent; hoc misericordiae dicit ab illis in dies irae converti, eosque interire, quia illis Deus penitentiae tempus relinquit. Quae caecitas? quanam hominum ingratitude? numquid ideo nequam sunt, quia Dominus bonus est? Confessio hac humano cordi turpis est, verum peccatores, si possunt eandem detrectent. Ne seipos peccatores excedent Dei bonitatem. Ne seipos peccatores excedent Dei bonitatem adducit; sed cum in sua improbitate inpenitentiam adducit, patientia ejus effectus est irae ejusdem, & ultio diuturni abusus illius. Sed vel sit gratia, vel sit ultio Dei, semper terribilis est peccatoribus propter effectus, quos gignit. Ex sermone quodam Gallica Academi oblato anno 1683.

Deus bonus est, dicit impius secum, neque creavit nos, ut finiret interire. Impium est credere, illius misericordiam nobis nunquam deturaturam; & si extremos vitae meae annos penitentiam impendero, idem, mos vitam sancti fecerunt, praesbato. Hic primus est divinus patientiae effectus in peccatores, auid, & nefaria praesumptio futurum ut diutius vitam producant, proinde ac vitam diuturnitas ab eorum voluntate penderet. Cum ita effecti homines sint, quantum eorum sunt consilia, quantum audeolentiam, donec incumbant, ut beatam ducant affluenter impertit; tempus illud penitentiae, cui in vitam locum designaverant, nunquam accedit; cumque ab una ad alteram etatem gradum facientes, nec mentem nunquam accedit. . . . Adhuc quadraginta dies, dicebat Ninivitis Jonas, & Ninive periret. Hoc satis fuit verbum, ut Idololatra praesentem divinam patientiam intelligeret. Deus illis quadraginta concessit dies; illi autem hos penitentiae impenderunt; Christiani vero a teneris usque unguiculis erudit ad aeternis ultionibus Dei tranquillam ducunt vitam, qui nec cogitent quidem penitentiam, qua Deus ipsos ad penitentiam expectat. Ad hac eos vocat, donec in terris versantur, atque in illationibus, delicisque traduunt spatium, quod peccatum inter, ac mortem interluit. Intervallum hoc est tempus patientiae Dei, caecitatis peccatoris, atque impenitentiae, & obdurationis cordis. Idem.

Filii hominum malum sine metu committunt, inquit Ecclesiastes, quia differt Deus in illos mortis sententiam proferre. Perseverat, sequitur Scriptura, in habitu praeparationum suarum, & quia vident Solem, non sibi minus quam Justis entescere. . . . Ne veremur hoc palam dicere: Dei patientia est illa, quae cor efficit impenitens, ac illud indurat. Illam aliis utilem esse, S. Augustinus inquit, quia eadem utuntur ad penitentiam peragendam, alius vero inutilem, quia majorem in illis fovet audaciam resistendi Deo, & in sceleribus persistendi; sed quantumvis pravum in peccatoribus effectum gignat, non minus Deo digna est. Illi hanc in suum vertunt interitum malignis fumiles plantis, quae celsiore ros in virus convertunt. Nequiores sunt, ac in vitis obdurationes, quo magis Deus in illos fas gratias effundit. Idem.

Quam majorem Deo inferri posse putatis injuriam, quam propria ejusdem bonitate ad improbitatem vestram alendam abuti? ita rerum mutare naturam, ut infinita Dei misericordia quae suapte natura peccatum in vobis delere contendit, contra natura ipsius abutantur ad peccatum melius roborandum, fovendum, multiplicandum, ac in eo semper perseverandum, intra vos dicentes: audacter peccemus, infinita quippe est misericordia Dei, illa a nobis justitiae poenas averet: quantumvis in omne scelus ruamus, semper perorabit pro nobis. Quid aliud hoc est, quam Dei misericordiam omnium peccatorum vestrorum facere velle confortem? Creditisne hoc enorme scelus non esse ita in divina confidere misericordia, ut in peccatis semper perseveretis? . . . Scio equidem, Domine, in epistola quodam S. Hieronymus agebat, equidem scio infinitam esse tuam misericordiam; & ideo contemisco. Vereor quodammodo magis misericordiam, quam justitiam tuam magnitudinem; si enim justitiam tuam laesi, ad tuam misericordiam confugiam, quae mihi manum tendet, tutumque praebit asylum; at si laesero misericordiam tuam, si illam contempsero, si delassavero, si contra me illam irritavero, quis contra illam me protegat, ad quam aram accedere poterit, ut offeram vota mea? Advator Anonymus.

Se ipsum damnat, & propria ingratitude experientiam

Confilium infelix quod desperatio immitit.

Ad Dei misericordiam confugendum est, donec Deus paratus est, ut misericordetur.

Dei misericordia contra ipsam pro nobis stare videtur.

Prava illatio, quae ex divina desinitur misericordia.

Sancti non audent in Dei misericordia confidere, & in illa peccatores praesumptum.

Quanta sit Dei misericordia.

Quid vnam parat confidentiam in animis impiorum.

Peccatores in scelere obdurantur peccati patientiam.

Quam injuriam addunt Deo, qui sub divina misericordia praesentia in sceleribus perseverant.

Contra eos qui nunquam nisi justitiam fecerint.

tiam negat, qui peccatoribus irati duntaxat Dei faciem offendi...

illum, quia mitis, & misericors est, facile rebellionem veniam concessurum; illum offendere animo tandem aliquando redeundi cum eodem in gratiam...

S. Augustinus in hac Psalmi 58. verba Deus meus misericordia mea, exclamat; & querit quid sibi hoc verba velit...

Nostri Domine, a me cognosci non posse mala, que mihi ab ira tua imminent. Quomodo ergo coram me prodies tibi satisfacere poteris...

Divina misericordia hoc proprium est, celerem esse nobis beneficiendum; cum iustitia proprium sit lento gradu ad penam reposcendam incidere...

Peccator, qui me audis, quatinusque sint anime tue vulnera, quantumlibet in veterata sint, & quamlibet nequitiam in tuo scelere agnoscas...

Cur Regis Propheta Deum misericordiam suam dicit.

Quomodo beneficiendum sit ad misericordiam Dei.

Dei misericordia vita est mala, & calamitatis nostra medicina affectu.

Quid interpretetur dicitur: Deum misericordiam atque iustitiam.

Utiones prope quae in misericordia Dei spectare debemus.

Melior dispositio ad peccatorum veniam obtinendam est ad Dei misericordiam consequere.

Postquam peccavimus, singula mo-

Quomodo lesurum de divina misericordia.

Quid pro nobis dicitur praeter misericordiam.

Dei misericordia in ratione, cum dicitur peccata, extirpat.

Quid sit divina abnuntiatio misericordiam.

vertere vult; Ecclesia sua peccatorem, eadem, flammanque discipulis suis imitentem in vas electionis...

Eschatratio ad Dei misericordiam inforandam.

Ides, quae docemur, peccata nobis divinam indignationem conflare, docet etiam illam per penitentiam fedari. Ecclesia, quae contra impenitentes peccatores contorquet anathemata, eos qui convertuntur, pacificos recipit verbis...

Tales sunt Dei sensus erga peccatorem penitentiam agentem: Perierat, & inventus est, quod per occasionem filii Prodigii dictum fuit. Perierat, opus manum mearum, imago, similitudo mea, pretium sanguinis mei perierat...

Dei bonitas, quae ob injurias, quibus a nobis lacessita fuit, succendet, & in nos ultionis suae tela ejacularetur, misera est nostrarum errarum, consiliumque iustitiae nobis tentandae manum, ut in ferventis suae, superneque sollicitatis viam nos revocaret.

Scriptura ubique exhibet Deum his imaginibus, quae solant nobis afferunt; modo veluti mitem, ac patientem dominum, qui expectat, ac dissimulat ea, quae patrantur facinora, qui servit sui utilitatem proprie antefert...

Quemadmodum quodvis mortale peccatum meretur mortem, ita tot vite momenta, quae Deus nobis concedit, postquam divinam illius majestatem offendimus, totidem sunt misericordiae illius erga nos, & bonitatis effectus...

Deus bonus est, non diffidit; verum putasse in illo lapsi.

Dei sensus erga penitentem. Tales sunt Dei sensus erga peccatorem penitentiam agentem: Perierat, & inventus est, quod per occasionem filii Prodigii dictum fuit.

Dei sensus erga penitentem. Tales sunt Dei sensus erga peccatorem penitentiam agentem: Perierat, & inventus est, quod per occasionem filii Prodigii dictum fuit.

Dei sensus erga penitentem. Tales sunt Dei sensus erga peccatorem penitentiam agentem: Perierat, & inventus est, quod per occasionem filii Prodigii dictum fuit.

Dei sensus erga penitentem. Tales sunt Dei sensus erga peccatorem penitentiam agentem: Perierat, & inventus est, quod per occasionem filii Prodigii dictum fuit.

Dei sensus erga penitentem. Tales sunt Dei sensus erga peccatorem penitentiam agentem: Perierat, & inventus est, quod per occasionem filii Prodigii dictum fuit.

Dei sensus erga penitentem. Tales sunt Dei sensus erga peccatorem penitentiam agentem: Perierat, & inventus est, quod per occasionem filii Prodigii dictum fuit.

mentis, quibus vitam producamus, sunt divinae misericordiae effectus.

Deus ita peccata nostra dimittit, ut iuxta scripturam verba non recedat eorum.

De peccatorum vitia.

Misericordia, & clemencia, quae Salvatoris nostri est cum peccatoribus.

Præsumptio in Dei bonitate, ac misericordia.

stupidi, sensuque carentem esse bonitatem? Bonus est Deus; quibus autem? Israel, cor rectum habent, neque confidentiam suam temere in ignava bonitate constituentem. *Quam bonus Israel Deus, hic, qui recto suo corde.* Sed in quam scelerum abyssum ruit, qui ultra fretus bonitate confidens, atque securus fidei vitium ingurgitat? Non majori cum periculo iniquit, multa, quam pauci scelera committimus, graviusque noxam addimus flagitiis, quam levioribus adhaeremus: Dei sufficit misericordia, ut utrumque veniam consequamur. Hinc autem quomodo impietati laxatur habenda? quomodo in omne nefas ruitur? Heu Frater, S. Paulus ad Rom. 2. exclamat: ne Dei patientia te ad impenitentiam trahat, ideo patiens est, ideo te suffert, ac tolerat: *Patientia Dei ad penitentiam te adducit.* Contra humilissimi profecto peccatores, quos divina misericordia in peccatis audientes efficit, Apostolus hoc terribilia verba pronuntiat: *An divina bonitatis ejus, & patientia, & longanimitatis contemnis? Sermo Manuscriptus.*

Diffimulare non licet; si nostra dumtaxat intueremur peccata, non injuria in desperationem decidemus: si autem sanguinem, mortemque Jesu Christi respicimus, magnum spei nostre mysterium, corda nostra ab his desperationis sensibus profus erunt aliena: Desperare utique potuimus propter omnia peccata mea, nisi Verbum tuum, Deus meus, caro fieret, & habitaret in nobis, S. Augustinus ait. Prætorum scelerum meorum imago me quidem perterret, Sanctus hic addit, & si oculos in mea tantum flagitia conjicerem, de divina misericordia fortasse diffiderem; sed Jesus Christus in cruce omnes metus meos dissipat, & sanguis ejus cor meum confirmat. Si me tamquam demens, cui me peccata mea tradiderunt, mancipium spectarem, non alium criminum meorum exitum expectare possem, quam infernum; ubi vero cogito, me Jesu Christi membrum esse, ejusque sanguinem in venas meas desillere, tunc non spe hac confirmari nequeo, ipsum mecum fusa usum misericordiam. . . . Quæcumque peccata patraisti, S. Basilus inquit; eorum numerus, & magnitudo potest inveniri; at divina misericordia fines inveniri non possunt. *Abbas de Breve libro cui titulus: Eloquentia Ecclesiastica, & Fervens lib. 4.*

De bonitate, & misericordia Dei diffidimus, cum scelerum nostrorum pondere obruti, vel ad extrema quædam redacti, unde humana ope nequaquam eripi possumus, animo desicimus, vel labimur in desperationem, quasi misericordiam illius non satis magnam arbitramur, ut nobis procreo possit, vel brachium illius non satis validum, ut nos ea ex calamitate, in qua sumus, possit erueri. Ita Cain, quin peccatum suum coram Domino confiteretur, non aliud respondit, nisi majorem esse ipsius iniquitatem, quam ut veniam posset obtinere. Ita Saul qui accepta clade uteretur, ut rediret ad Deum, gladio seipsum confodit, & Amaleicæ manu sibi mortem conficit. Ita Judas, quin ad divinam confugeret misericordiam, patiens toties expertus fuerat effecta, omnem abiecti spem, ac seipsum laqueo interemit. *Abbas de Monacho, Homilia in primam Quadragesimam Dominicanam.*

Toties infernum meritis sum, quoties mortalia peccata commisi, ac Deus me toties inde eruit, quoties illum meritis sum, & ipse me æternis ignibus non addixit. Quam igitur rependere gratiam possum Deo, qui ex tanta calamitate me eripuit? Si Deus modo erueret ex inferni flammis damnatum illum exercitatum, quas illi haberet, ageretque gratias? Numquid minus teneo ego, ab illis ignibus preservatus? Num minorem illi gratiam debeo? Quot ibi torquentur miseri, ob unum dumtaxat mortale scelus illuc in præcepis dati? Ego vero post sexcenta nondum damnatus sum; o summam Dei misericordiam! undenam tanta illic quidem austeritas, hic vero misericordia? Nihil scio: hoc unum scio, me hanc bonitatem nequaquam fuisse promeritum, & illa feveritate in miseros magis commendari hanc Dei clementiam in me; neque inexcusabilem fieri, si me ingratum præbuero. *P. Nepveu tome 2. Christianorum Considerationum.*

O potentissimam rationem, quæ ad penitentiam peragendam insinuat! Dicere possum cum Job c. 17. *Infernus Dominus meus est; eo in loco torquendus essem, si meritis me Deus affecisset supplicis.* Ita sane; ignes illi, opprobria, æterni cruciatu essent pars mea, si Deus non misericordie magis, quam justitie sue, criminumque meorum voci aures præbisset. Æque ne subeunda sunt mihi cruci, quas divina immitit Providentia, cogitanti, has mihi irrogatas pro æternis supplicis, quæ meritis sum? Penitentis vitæ humilitatio-

nes grave mihi videri debent consenti, has locum obtinere opprobriorum æternorum, quibus esse adjucandus? Hæc omnia levia, & fœvia videri debent homini, qui infernum & meritum est, & meditatus. *Idem.*

Paradisus fides est, ubi divina misericordia magis effulget; beati illam singulari ludio admirantur, celebrant, eique gratias agunt: omnes ejusdem thesauri aperiant; omnem illius rationem scrutantur; omnes illius experientur affectus. Illos rapit, illos transtert, illos ineffabilibus cumulatis delictis. Hæc illos ad supremum, quo perferuntur, bonum adduxit; hæc illis aditum reservit, hæc sedem illis ibi constituit; hæc certam hanc illis efficit possessionem. Quamobrem æternis tam laudibus celebrantur, ac indefinitum clamant: *Misericordiam Domini in æternum canabo. Pl. 88. Liber est vitulus! Animadversiones in varia religio, Ethicæque argumenta.*

Ne permittas o Deus, me terribile hujus ingratitude reum fieri, ut de tua bonitate diffidam. Licet peccator meorum me terreat pondus, licet demones mihi metus, ac timores incutiant; sperabo Domine in tua misericordia, & non os tantum meum, verum etiam osium meorum, ut Propheta loquitur, medulla, venarumque mearum sanguis jugiter dicent, tu Domine unica es spes mea, unicum refugium meum: in te spero, neque confundar usquam. Licet in umbra perierit incederem, licet toto inferni in eum conjuraret interitum, nihil timebo; quia proteges eos, qui sperant in te. *Autor Anonymus.*

At enim, infelix peccator sum: verum nefcis, & Salvator nonne explicitis verbis professus est, se in mundum venisse ob id unum, ut quæret peccatores; & quia interius eorum miseratus est, ideo de cœlis in terras descendisse? Alioquin quid illius esset misericordia? Peccata mea, inquit, gravis sunt: numquid gravis magis sunt, quam Dei misericordia? Nonne peccatorum nostrorum multitudine, & enormitas misericordie hujus gloriam commendat? Instabis fortasse, te nimis diu habuisses fuisse confidentia; esto; verum fateberis etiam, diuturnum hunc abutium ostendere, te ad eadem amari; alioquin tantum passum non fuisset contemptus, ac rebelliones tuas; illa hanc usque diem tanta cum patientia te non expectasset; & post hæc potes adhuc de hac misericordia diffidere? Quam argumentandi regula desperationis causam desumus ex tot monumentis amoris, ac benevolentie, quæ Dei misericordia tibi conferre non desistit? *Idem.*

Peccator, qui nimis diu per lassas deerratis vias, quæ ducunt ad mortem, in mundum periliit in longe plurimi; opus est misericordie, quæ te licet ingratum, peritum, rebellem semper expectavit. Fessus hic Deus super oram putei Jacob sedit expectans, donec tu quocumque, ut eum Samaritana mulier, accederes, & ex eo peteres aquam in æternum usque vitam saltem. Tot licet gravissima patraisses peccata, quorum clamor, ut olim Sodoma, & Gomorra in celum usque ascendit; patiens hic Deus se descendit ait, atque visurum: *Et Dictionario Morali, Sermo primo de Misericordia Dei.*

Tota hominum patientia cum patientia Dei comparari non potest; non secus nulla proportio est inter injuriam, quæ creatura infertur, & eam, quæ contra Creatorem committitur. Deus autem videt omnia crimina, quæ contra divinam suam majestatem patrantur, & quemadmodum inde maximo dolore afficitur, possit simul ultionem reposcere, nisi ille nostrorum ærummarum miserus sequi mallet mitem sue bonitatis inclinationem, quam ad terribiles justitie sue effectus gradum facere. Hinc quidem videt quanta fidei homines debeant, quia illos creavit, atque ad supremam evocavit felicitatem; inde vero summam eorum considerat ingratitude, & peccata omnia, quæ committuntur contra se in omnibus mundi locis. Videt blasphemias, perjuros, homicidas, animas iniquitatis mancipatas. Videt ars fusa pollutas, mysteria contempta, fideles fervos exagitatos, omnemque leges sua monstris impietatis violatas. Dicamne eodem oculo intueri domi sue, atque inter fideles, homines terrena tantum cogitantes, quasi alteram futuram vitam nescientes; proditores, infideles, qui gratias ipsius spernantur, legesque contemnunt, homines avaritia, & ambitioni inservientes? Dicamne, oculum hunc intimas cordium latebras perulstrantem in conjugis infidelitates, in famulibus inlicitas, in regnis seditiones, in foro rapinas, templo atque sanctuario hypocritam, & irreligionem prospicere? Deus hæc videt omnia, & licet inde affici nequeat dolore, tamen succenset; ita ut nisi major illi, quam nobis, esset patientia in perserendis injuriis, jampridem brachium illius, quod pluribus armatum est fulminibus, nos precipites in abyssum proturbasset.

Dei misericordiam beatissimi in celo admirantur, & celebrant.

Actus spei, & confidentie in Deo misericordiam.

Quomodo consolari potest peccator in die misericordiam diffidentem.

Dei patientia nos diu præfolat.

Dei patientia in hominum scelus perferendum.

set, ac cœlum, terramque subvertisset, ut nos sub eorum ruinis obrueret. Nos patitur tamen, peccata nostra diffimulat, ut ipse ait in Scripturis, ut nobis potentissime spem relinquat. O miram Dei patientiam, quam tot indignitates, atque contumelie labelactare non possunt! *P. Maurorpi Sermo de Misericordia Dei.*

Quodam majus divine misericordie inveniri potest exemplum, quam in Crucifixo; sed ubi alterum invenitis exemplum, quo melius divina probetur justitia? Quomodo possumus non sperare in Deo, qui pro nobis proprium filium suum sacrificavit? verum quomodo possumus etiam illum non timere, quandoquidem illi illi displicuit peccatum, ut illud punire debuerit in filii sui persona, quem aque ac seipsum amabat? Si bonus latro bene moriens postquam male vixerat vobis spem facit, mortem vestram non fore infelicem; malus latro male moriens licet ad latum quidem Salvatorem habeat, ad pedes vero beatam Virginem, terrorem vobis incutere nequit? *P. Haimense libro de ordine, tractatu de Prudentia.*

Tertullianus; cuius ingenium semper ad severitatem pronum fuit; paucis verbis tradidit ideam, quam de divina misericordia habere debemus, illam *Rodandianam clementiam* vocat appellat. Invenit autem, Dei misericordiam, non secus ac alias illius perfectiones non posse aliter concipi, quam per superabundantiam perfectionis. Exempli gratia quid est infinitas Dei? Est superabundantia perfectionum; ita ut quæcumque concipis perfectiones, alique adhuc præter eas, quas concipis, superent. Quid est ejus æternitas? Est superabundantia diuturnitatis ultra omnia temporis spatia, quæ concipi possunt. Quid ejus immensitas? Superabundantia presentia ultra mundos omnes possibilis. Similiter quid est Dei misericordia? Est bonitatis superabundantia, quæ efficit ut postquam decies centena peccatorum millia patraisti, si alia decies centena millia adicias; bonitatem habeat, quæ tibi parcere possit, & gratiam, quæ te huc gratie disponat, nisi illi, ut oportet, servare renueris? *P. Tæxier Sermo de peccatorum desensione.*

Præclare animadvertit S. Augustinus, duo esse, quæ hominem perdunt, alterum quidem in tempore, alterum in æternitate. Diffidentia de bonitate, ac providentia Dei hominem in tempore miserum facit. Quid non adfert in scripturis Deus hominem perisurus, ut pro te reatils negotiis in ipsius providentia confidat, & in ea familie sue fundamentum constituat? Attamen homo semper hæc in re diffidit; sed quod ad æternam pertinet salutem, ac peccatorum remissionem nimiam habet in Dei bonitate fiduciam, & fallax hæc confidentia illam perdit, quia est cum presumptione conjuncta. *Idem. Sermo de Procrastinatione penitentia.*

Obijcies fortasse, infinitam esse Dei misericordiam; verum ignorasne Dei misericordiam spectari bifariam posse, & in seipsa, & in effectibus suis: in seipsa infinita est; est enim ipse Deus; in effectibus vero finitum esse potest; nonne enim palam testatur Scriptura, Deum licet summo peccatorum misericordem certum nihilominus constituisse terminum gratias, quas nobis conferre cupit; quis autem affirmare audeat hanc non esse novissimum gratiam, quam hodie nobis offert misericordia? Cur ergo adeo acceptam, sanctamque abijcis eacationem, cur saluti tue inimicus es, eo usque ut resistas, atque adverseris Deo te iniquitatis, ac ut tue salutis fudeas, sollicitatis? *P. Masson Sermo quinto.*

Pius Sanctusque Abbas confessorum quendam alloquitur, hæc illi: *Expone in te Christi affectum, quandoquidem illius vicem geris: Minister ejus est, qui dicitur esse in misericordia.* Illius locum tenes; illius officio perfungis; *Noli in alieno prædium intrare.* Ne te immitte præbes in iis, quæ non pertinent ad te: misericordiam, quam facere potes, tua non est, sed Jesu Christi. Illam ipse facere dignetur, cur manus illius alligare cupis? cur prohibeas, ne misericors sis *Idem.*

Vide ne mollissas audita Dei bonitas, S. Chrysofostomus inquit. Cave ne in christiana vita tepescas eo quod summam Dei esse audis misericordiam. Pigeat Deum te perdere, fateor equidem; atamen si vixeris, ut Ethnicis, & cardinalibus hominibus mos est, nisi in vita tua alios secutus fueris canones, quam corruptas mundi sententias, fatigari potest, immo debet; quia neque negligens esse potest, neque injustus. Quamvis misericors sit, tua paucis flagitia. . . . Quicumque igitur esse, iterum dico: *Vide ne mollissas audita Dei bonitas.* Ne ignavis sis in cultu Dei; ne fallacem sibi adstruas de misericordia ejus ideam; nihil est quod hæc divina perfectio modo pro se non efficiat, quia nunc regnum ipsius est: verum cum tempus erit

justitie, nihil erit, quod posterior hæc perfectio contra te non efficiat. *Idem.*

Animæ bone nulla unquam re magis affecta fuerunt, quam grati animi sensu. Videte, quos sensus in corde S. Augustini excitat gratitudo. Quotidie magnus hic vir fecus oram abyssi, unde illum eduxerat Deus, ejus scrutatur altitudinem. Quotidie recentiter capitur admiratione misericordiarum, quas in ipsum exercuit Deus. Tunc etiam, o Domine, exclamat, tunc etiam, cum maxime recedebam a te, fugiebam te; monita, gratiasque tuas contemnebam, ut me inquireris, me persequeris, nec cessasti, nisi meam superasti duritiem, ac ad te me reduxisti. Quomodo grati animi sensus erga te meos proferram, quandoquidem illos proferendi cupiditas nova gratia est, quam mihi largiris? Nos vero, quibus Deus talia proponit exempla, cur non eisdem sensibus foveamus, quandoquidem eandem experti sumus bonitatem? Spiritus igitur nobis deinceps immensis tantummodo Dei vacet beneficiis; eorum numquam obliviscamur; sapius quam fieri poterit, illa mente reparamus; nihil humiliori cogitatione vel jucundius, vel utilius. Commoveantur viscera nostra; corda nostra hos foveant sensus; ossa nostra licet sensus carentia, sensu & ipsa afficiantur, & ut ossa Prophete exclamant: *Omnia ossa mea dicant: Domine quis similis tibi?* Psalm. 34. *Thorge postrema recessus sui die, meditatio prima.*

Hic homo Deus, qui ad homines salvos faciendos, & redimendos advenit, non effudit sanguinem, qui ultionem deponat, in sanguis Abel, sed qui misericordiam rogare non cessat, eamque semper pro peccatoribus rogat, rogabitque. Itaque illius meritum ardeat, qui eam non septies, vel septuagies peti ab eo putat; etenim eam septies septuagies peti, hoc est semper, ac pro omni scelerum genere; non solum pro communibus noxiis, verum etiam pro gravissimis, qualia sunt adulteria, paricidia, & alia que adhuc graviora sunt, & magis abominabilia: etenim virtuti sanguinis, quem per infinitam misericordiam effudit, nulli sunt fines, nulla mensura; & fortior est, quam omnia simul peccata, quæ fingi possunt, & quæ maximam infelicitatem constituunt. Non igitur credendum est, infinitam Dei misericordiam cum humana miseria conjunctam, ut Deum misericordem efficiat, ac eam redigi misericordiam, quæ ad tempus tantummodo parcat, & quibusdam tantummodo miseris medeat. *Sarazin Sermo de Jesu Christo Redemptore.*

Miratur Propheta, quod Deus non solum de homine cogitare, verum etiam sese ad illum inquirendum submittere dignetur; verum magis mirandum est, cum ea consideratur ratio, quæ illum inquit; prius enim licet læsus eum querit. Evidens est, quod tantopere inimicorum dilectionem committat, hæc non procedit; hoc ab uno Deo, qui infinite misericors est, fieri potest. Deus prior peccatorem inquit: huiusmodi spe omnino caret; homo enim ex se potest quidem a Deo recedere, at ad Deum ex se redire non potest. Oportet Deum prius movere gradus, ac præcedere; peccator vero ad illum venire nequit nisi invitetur, atque attrahatur. Oportet eum, quem peccatis suis inimicum sibi esse iussit, eidem suppeditare, unde leniatur; oportet a Deo peccatorem ad veniam deprecandam sollicitari, dummodo in illius recipiendam statu invenitur. Quis audit unquam fontem a iudice rogari, ut gratiam recipiat? Hoc agit Deus, cum nos ad penitentiam invitat? Quis audit unquam nocentem, oblatam sibi gratiam detrectare? Hoc tu facis tamen cum renis agere penitentiam. *P. Nepveu tome 3. Christianorum Considerationum pro die vigesima prima Julii.*

Deus sollicitè peccatorem inquit non indiget illo. Quamvis omnes vel in nihilum redigeremur, vel inferni flammis exerceremur, Deus non ideo vel minus magnus esset, vel minus beatus. Attamen amicum intuitur sollicitudinem, quæ Deus peccatorem requirit, dicens illius felicitatem ab hominis amicitia pendere. Omnes perdit amatoris curæ, omnes amantissimæ genitricis anxietates nequaquam instantur eam sollicitudinem, quam præsertit Salvator infidelem perquirens animam, quæ deeravit. Boni pastoris parabola, & curæ, quæ errabundam inquit ovem; & fedulitatis, atque ardor, quæ mulier evangelicæ amissam drachmam inquit; æternis quidem intemperans gaudium propter ovem reditum, alterius vero propter drachmam inventam figure quidem sunt, sed in ista illius sollicitudinis, quæ Salvator infidelem inquit animam, & latitæ, quæ eb eandem inventam persequitur. Verum hæc nonne palam nostram redarguant ignaviam, quæ

Grati animi sensus ob eas misericordias, quibus eorum nos ius est Deus.

Homine Dei misericordia major est, quam omnia mortalium peccata.

In hoc Deo effulget misericordia quod prior peccatoris inquit.

Sollicitudo quæ Deus peccatorem inquit illius misericordiam.

Crisis fiducia in Dei misericordia constituenda est.

Quomodo de divina misericordia diffidimus.

Grati animi sensus eo quod divine misericordie esse infernum.

Christiannorum Considerationum.

Justitia, & misericordia Dei.

Magnitudo misericordie Dei.

Divina misericordie presumpcio.

Fallax peccatorum de divina misericordia confidentia.

Cum peccatoribus tolerat gentem esse oportet, & Salvatoris exemplo.

Cavendum ne divina abutatur misericordia.